

11

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2016-08-25

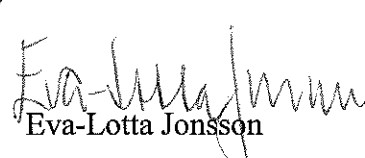
Remiss av Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 110-694/2016.

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Eva-Lotta Jonsson
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande när det gäller ”Remiss av Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19). Barnrättighetsutredningen har haft i uppdrag att göra en kartläggning om hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnets rättigheter enligt FN:s barnkonvention. Utredningens förslag innebär i huvudsak att barnkonventionen inkorporeras i svensk lagstiftning och att vissa förändringar görs i lagstiftningen för att stärka barns rättigheter. Ett kunskapslyft föreslås för att höja kompetensen om barnkonventionen och barnets rättigheter till yrkesgrupper som arbetar i statliga och kommunala myndigheter. Kunskapslyftet föreslås också omfatta förtroendevalda i stat, kommun och landsting. Förvaltningen är i huvudsak positiv till de förslag som föreslås i utredningen.

Bilaga

Remiss av Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19),
dnr 110-694/2016.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats inom avdelningen för individ- och familjeomsorg i samverkan med avdelningen för förskola och beställaravdelningen för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Hässelby-Vällingby stadsdelnämnd när det gäller ”Remiss av Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19). Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda 2016-08-22.

Sammanfattning av remissen

Barnrättighetsutredningen har haft i uppdrag att göra en kartläggning, inom särskilt angelägna områden, om hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnets rättigheter enligt FN:s barnkonvention. I utredningen har också ingått att lämna förslag till kompletteringar och förtydliganden i lagstiftningen för att stärka barns rättigheter samt att analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen i svensk rätt.

FN:s barnkonvention är ett rättsligt bindande dokument som innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. 196 länder har ratificerat barnkonventionen och Sverige gjorde det 1990.

De områden som utredningen har funnit särskilt angelägna att kartlägga är följande;

- barn i migrationsprocessen
- stöd och service till barn med funktionsnedsättning
- barn som bevittnat våld inom familjen
- barn som har utsatts för våld inom familjen

Detta är områden där barn befinner sig i en utsatt situation och där myndigheters beslut kan få stora konsekvenser. Kartläggningen visar på en rad brister när det gäller barns rättigheter och det avser främst principen om barnets bästa och barns rätt att få uttrycka sina åsikter.

Trots att det finns tydliga bestämmelser om barnets bästa på flera områden i svensk lagstiftning är det vanligt att bedömningen

inte utgår från det enskilda barnets situation. Det är också svårt att utläsa vilka avvägningar och bedömningar som myndigheter gjort i de fall barnets intressen ska vägas mot andra intressen. Kartläggningen visar också att synen på barn och hur barn bemöts av myndigheter inte utgår ifrån barn som bärare av rättigheter. Det gäller bland annat barn som utsatts för våld inom familjen och inom migrationsområdet där barns egna asylskäl endast i begränsad utsträckning prövas i beslut om uppehållstillstånd.

Barnrättsutredningens förslag innebär att barnkonventionen inkorporeras i svensk lagstiftning för att säkerställa att barnkonventionen följs och möjliggör att barns rättigheter tas tillvara i större utsträckning än idag. I förvaltningslagen (1971:291) och förvaltningsprocesslagen (1986:223) föreslås komplettering med en bestämmelse om att barnets bästa ska utredas och särskilt beaktas i ärenden och mål som rör barn. Barn ska få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I utredningen föreslås att regeringen under en period om tre år genomför ett kunskapslyft för att höja kompetensen om barnkonventionen och barnets rättigheter bland olika yrkesgrupper som arbetar i statliga och kommunala myndigheter. Kunskapslyftet föreslås också omfatta förtroendevalda i stat, kommun och landsting.

Barnombudsmannen föreslås få i uppdrag att genomföra utbildningsinsatser och bidra till spridning och användning av metoder för att stärka barnrättsperspektivet i myndigheters tillämpning.

Statliga myndigheter, som är centrala för genomförandet av barns rättigheter enligt barnkonventionen, föreslås få i uppdrag att inom sina respektive verksamheter säkerställa att det finns kompetens om barns rättigheter och om barns utveckling och behov.

Utredningen tar också upp att alla barn bör få information i skolan om vart de kan vända sig för att få stöd och hjälp om de befinner sig i en utsatt situation.

För att säkerställa ökad kompetens hos yrkesgrupper som arbetar med barn och ungdomar ska alla relevanta högskoleutbildningar innehålla kunskap om barns rättigheter.

Utredningen anser att regeringen bör utreda hur etableringen av oberoende lokala barnrättighetsbyråer kan främjas ekonomiskt. Med barnrättighetsbyråer avses byråer dit barn ska kunna vända sig för att få information och individuellt stöd för att få sina rättigheter tillgodosedda. Barnrättighetsbyråerna bör vara fristående från den statliga och kommunala organisationen och utgöra ett komplement till det stöd som myndigheter och organisationer erbjuder.

Utredningen menar att inkorporering av barnkonventionen genom en särskild lag inte medför några ekonomiska eller administrativa kostnader av betydelse. Det kommer dock att krävas informationsinsatser i förhållande till allmänheten och myndigheter samt utbildning till olika personalgrupper. Förslagen till ändrad eller ny lagstiftning bedöms endast medföra marginella kostnader för stat, kommun och landsting.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar barnrättsutredningens förslag att barnkonventionen inkorporeras i svensk lagstiftning för att säkerställa att barnkonventionen följs och möjliggör att barns rättigheter tas tillvara i större utsträckning än idag.

Kunskapslyftet som föreslås i utredningen är av stor betydelse för att öka kunskapen hos olika yrkeskategorier om barns rättigheter och behov. Det är också viktigt att öka kunskapen om hur barnkonventionen kan och bör tolkas i det dagliga arbetet. Ett annat angeläget område är att stärka arbetet mot diskriminering och kränkande behandling av barn samt att säkerställa att kompetens om barns rättigheter ges i relevanta högskoleutbildningar.

Det är positivt att barnets bästa föreslås få ökad betydelse i beslut som rör barn och ungdomar. Utöver individuella beslut är det viktigt att barnkonsekvensanalyser genomförs i frågor på en mer strukturell nivå som rör barn och unga såsom byggnation, stadsplanering och fritidsverksamhet.

Förvaltningen är däremot tveksam till etablering av oberoende lokala barnrättighetsbyråer. Förvaltningen anser att etablerade organisationer som BRIS, Rädda barnen och Unicef bör istället få möjlighet att stärka sitt lokala arbete för barnens rättigheter. Det är också viktigt att organisationer, myndigheter och förvaltningar

samverkar för att göra det enkelt för barn och unga att få kunskap om sina rättigheter och kännedom om vilket stöd som finns att tillgå.

Förvaltningen delar inte utredningens uppfattning att de förändringar som föreslås i utredningen inte medför några ekonomiska konsekvenser av betydelse för kommunerna. Dels kommer arbetssätten i utredningsarbetet till viss del behöva förändras för att öka barns delaktighet och med ett ökat fokus på det enskilda barnets situation. Det innebär sannolikt fler samtal med varje enskilt barn vilket kan kräva ökade personalresurser. De informationsinsatser och utbildning till olika personalgrupper som behövs innebär också ökade kostnader.

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden föreslås besluta att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.
